

ΣΤΟΙΧΗΜΑ

FOOD & DRINK
ΑΓΟΡΑ
WEDDING & SPECIAL OCCASIONS

Ο ανορθολογικός ψηφοφόρος. Του Αργύρη Αργυριάδη

Χωρίς ορθολογισμό, η ψήφος παύει να είναι εργαλείο κρίσης και γίνεται εργαλείο εκτόνωσης

Τρίτη 02 Ιουνίου 2026, 10:00

Γράφει
Αργύρης Αργυριάδης

Τα τελευταία χρόνια, στις δημόσιες τοποθετήσεις μου, χρησιμοποίησ συχνά τον όρο «ανορθολογικός ψηφοφόρος». Το πράττω θέλοντας να καταδείξω την πλήρη αντίθεσή μου στον όρο αντισυστημικός.

Πρώτον, διότι όλοι το ίδιο σύστημα υπηρετούν (συγκεκριμένο κεφαλαιοκρατικό σύστημα οργάνωσης της οικονομίας) και δεύτερον διότι ουδείς αυτοχαρακτηριζόμενος ως αντισυστημικός επιχειρεί να προτείνει ένα άλλο σύστημα εξουσίας ή έστω τους... αρμούς αυτής. Ο αντισυστημικός προϋποθέτει σαφές πολιτικό κίνητρο και στόχο. Ο ανορθολογισμός ορίζεται κυρίως από τον τρόπο που σκέφτεται και αποφασίζει ο ψηφοφόρος.

Τρίτη 26 Μαΐ 2026, 17:00

Ελπίδα, Μπάρτσα και... κοπάνα. Του Αργύρη Αργυριάδη

ΑΠΟΨΕΙΣ

Το δίπολο ορθολογισμός-ανορθολογισμός είναι η νέα πολιτική διαιρετική τομή που ενδημεί τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ευρώπη. Αποτελεί τοξικό κατάλοιπο των πολλαπλών κρίσεων που περάσαμε σε πυκνό ημερολογιακό χρόνο.

Την χρηματοοικονομική κρίση και τη «μνημονιακή περίοδο» (που έπληξε κυρίως τις χώρες του Ευρωπαϊκού νότου) διαδέχθηκε η πανδημική και ενεργειακή κρίση (που πλήττει όλη την Ευρώπη). Στο πλαίσιο αυτό η διάκριση «δεξιά - αριστερά» έχει υποχωρήσει, τη στιγμή που ο ανορθολογισμός τέμνει εγκάρσια το σύνολο του πολιτικού φάσματος. «Φιλοξενείται» σε όλα, σχεδόν, τα κόμματα.

Εντέλει ποιος είναι ο ανορθολογικός ψηφοφόρος; Πώς εντοπίζεται; Μπορεί να μετρηθεί στις δημοσκοπήσεις; Ο ανορθολογικός ψηφοφόρος δεν είναι απαραίτητα αμόρφωτος, ούτε στερείται νοημοσύνης. Δεν είναι ο «ψεκασμένος» ή ο «σαταρμένος». Οι συμπεριφορές των ανωτέρω μπορεί να είναι οξείες εκφάνσεις του ανορθολογισμού στην πολιτική διαδικασία, αλλά δεν είναι τα μοναδικά ή κυρίαρχα χαρακτηριστικά του ψηφοφόρου που περιγράφουμε.

Ο ανορθολογικός πολίτης, συνήθως, ψηφίζει. Δεν απέχει. Ψηφίζει, όμως, με οργή ή/και απογοήτευση. Συχνά είναι ένας πολίτης κουρασμένος, θυμωμένος, φοβισμένος ή προδομένος. Ψηφίζει περισσότερο με το συναίσθημα παρά με το μυαλό. Αποφεύγει την ανάλυση των δεδομένων. Διακρίνεται από την ανάγκη να πιστέψει, παρά από τη διάθεση να ελέγξει. Στις δημοσκοπήσεις καταλαμβάνει σημαντική μερίδα. Οι ποιοτικές έρευνες αποδίδουν ένα ποσοστό της τάξης του 35% με 40% σε αυτό που περιγράφουμε ως «ανορθολογικό ψηφοφόρο».

Το βασικό χαρακτηριστικό του ανορθολογικού είναι ότι δεν αναζητεί πάντα την ορθή λύση. Συμμετέχει στον διάλογο όχι για να «σώσει την αλήθεια», αλλά για να επιβεβαιωθεί. Ενημερώνεται, κυρίως, από το διαδικτυο και τα social media. Προτιμά πηγές πληροφόρησης που επιβεβαιώνουν τα δικά του «πιστεύω».

Εγκλωβίζεται δίχως να το αντιληφθεί στα προνομακά «echo rooms» του διαδικτύου. Σκρολάρει ακατάπαυστα μέχρι να εντοπίσει ένα reel στο tik tok, στο facebook ή στο Instagram που δικαιώνει όσα ήδη αισθάνεται ή πιστεύει. Αντιθέτως, δεν χαλαρίζει δευτερόλεπτο σε ότι μπορεί να τον φέρει σε γνωστική αντιπαράθεση. Η πολιτική γι' αυτόν μετατρέπεται από πεδίο κρίσης σε πεδίο ταύτισης.

Στο ίδιο πλαίσιο, ο «αρχηγός» ή ο «ηγέτης» δεν αξιολογείται με βάση την αποτελεσματικότητα ή/και τη συνέπεια. Είναι ο νέος «μεσσίας» μόνον αν «εκφράζει» θυμό, φόβο, εθνική υπερηφάνεια ή ελπίδα. Και όλα αυτά σε ένταση. Οι «μηχανισμοί» της άλογης σκέψης σε πλήρη κίνηση.

Ο ανορθολογικός ψηφοφόρος έχει συχνά βεβαιότητες χωρίς γνώση και έντονες απόψεις χωρίς διάθεση αμφιβολίας. Έλκεται από απλές απαντήσεις σε σύνθετα προβλήματα («σκίζει τα μνημόνια»), από συνθήματα που υποκαθιστούν την πολιτική σκέψη («τιμωρία με έναν νόμο και ένα άρθρο») και από θεωρίες που δίνουν εύκολους ενόχους («μνημονιακοί γερμανοτσολιάδες») για δύσκολες πραγματικότητες.

Προτιμά τον πολιτικό που μιλά με απόλυτους όρους από εκείνον που αναγνωρίζει δυσκολίες και αποχρώσεις. Τον πολιτικό που ρέπει στον διχασμό από εκείνον που συνθέτει. Φαντάζομαι ήδη ο αναγνώστης έχει κάνει εικόνα συγκεκριμένα πρόσωπα. Είχαμε αρκετά στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια.

Στον δημόσιο λόγο, ο ανορθολογισμός ενισχύεται όταν η πληροφορία γίνεται θέαμα και η πολιτική μετατρέπεται σε διαρκή συναισθηματική διέγερση. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, οι αλγόριθμοι επιβεβαίωσης και η κουλτούρα της στιγμιαίας αντίδρασης δημιουργούν πολίτες που συχνά αντιδρούν πριν σκεφτούν και αποφασίζουν πριν ερευνηθούν.

Όμως, ο ανορθολογικός ψηφοφόρος δεν γεννιέται. Γίνεται. Διαμορφώνεται σε κοινωνίες όπου η εμπιστοσύνη στους θεσμούς έχει διαρραγεί, όπου η πολιτική έχει ταυτιστεί με τη διάψευση και όπου η αίσθηση αδυναμίας οδήγη πολλούς στην ανάγκη για εύκολες βεβαιότητες. Όταν οι πολίτες νιώθουν ότι δεν ακούγονται, γίνονται πιο ευάλωτοι σε όσους φωνάζουν πιο δυνατά.

Η δημοκρατία δεν κινδυνεύει μόνον από τους «ολιγάρχες» και τους κακούς ηγέτες. Κινδυνεύει και όταν η κοινωνία παύει να θεωρεί την κριτική σκέψη και ανάλυση υποχρέωση του πολίτη. Γιατί χωρίς ορθολογισμό, η ψήφος παύει να είναι εργαλείο κρίσης και γίνεται εργαλείο εκτόνωσης...

* Δημοσιεύθηκε στη «Μακεδονία της Κυριακής» στις 31.05.2026

Μακεδονία της Κυριακής

Διάβαστε περισσότερα

Τρίτη 26 Μαΐ 2026, 17:00

Ελπίδα, Μπάρτσα και... κοπάνα. Του Αργύρη Αργυριάδη

Μακεδονία της Κυριακής # Αλέξης Τσίπρας # Μαρία Καρασιανού # Αντώνης Σαμαράς

Αργύρης Αργυριάδης

Δευτέρα 18 Μαΐ 2026, 10:00

Συνταγματικός βερμπαλισμός. Του Αργύρη Αργυριάδη

Μακεδονία της Κυριακής

Αργύρης Αργυριάδης

Δευτέρα 11 Μαΐ 2026, 10:00

Πρώρη αποπληρωμή δανείων: Μία άλλη θεώρηση. Του Αργύρη Αργυριάδη

Μακεδονία της Κυριακής

Αργύρης Αργυριάδης

Τετάρτη 06 Μαΐ 2026, 07:00

Αντιπροσωπευτική; Δημοκρατία; Του Αργύρη Αργυριάδη

Μακεδονία της Κυριακής

Αργύρης Αργυριάδης

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Εγγραφείτε στο Newsletter μας

Ενημερωθείτε πρώτοι για σημαντικότερα νέα της ημέρας απευθείας στο email σας.

• Εγγραφή

ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

ΑΠΟΨΕΙΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

FOLLOW US

